PRZEGLĄD
ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY

Pismo bezpłatne, wychodzące dwa razy na tydzień przy DZIENNIKU WARSZAWSKIM.

N^ER 34.

WARSZAWA.—ŚRODA
Dnia 20 Kwietnia (2 Maja) 1855 roku.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

W Imieniu Najjaśniejszego
ALEXANDRA IIgo
Cesarza Wszech Rossji, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.,

Rada Administracyjna Królestwa,

Zważywszy, że pobierane na rzecz Kassy miasta Płocka brukowe i jarmarczne od przybywających do miasta, nie odpowiadają obecnie potrzebom Kassy, ponoszącéj znaczne wydatki na utrzymanie bruków i mostów, oraz na inne nieodłącz ne od wzrostu miasta meljoracje, na przedstawieaie Komissji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Dotychczasowe opłaty w mieście Płocku brukowego i jarmarcznego wraz z Taryffami do poboru onych służącemi uchylają się.

Art. 2. W miejsce uchylonych opłat ma być pobieraną na rzecz Kassy miasta Płocka jedna tylko opłata od przybywających, pod nazwą kopytkowe, według dołączającéj się Taryffy.

Art. 3. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być ma, Komissji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, dnia 31 Marca (12 Kwietuia) 1855 r.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiąże Warszawski*,

Dyrektor Główny Prezydujący w Komissji Rządowéj S. W. i D., Jenerał-Lejtnant (podp.) J. Wikiński,

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu (podpis.) *T. Le-Brun.*

TARYFFA

Opłaty kopytkowéj przy wjeździe do miasta Płocka codziennie pobierać się mającéj.

Wyszczególnienie przedmiotów opłacie ulegających:

1) Od konia lub innego zwierzęcia zaprzężonego do wozów lub sani frachtowych, albo do kibitki ruskiéj transportowéj, kopiejek srebr. 3; 2) Od konia lub innego zwierzęcia zaprzężonego do powozu, bryczki, sani podróżnych lub spacerowych na resorach kop. sr. 2; 3) Od konia lub innego bydlęcia zaprzężonego do bryczki, sani podróżnych lub spacerowych bez resorów kop. sr. 1½; 4) Od konia lub innego zwierzęcia zaprzężonego do wozu lub sani włościańskich kop. sr. 1; 5) Od konia, muła, osła luzem lub pod wierzchem idącego, oraz od bydlęcia rogatego kop. sr. 1; 6) Od cielęcia, owcy, kozy i jednéj sztuki trzody chlewnéj z wyłączeniem prosiąt kop. sr. ½; 7) Od sztuki wymienionych w 6-éj pozycji zwierząt przywożonych na wozie lub saniach kop. sr. ½.

Objaśnienia.

1. Za wozy frachtowe uważają się wozy furmańskiemi zwane, w drabiny lub skrzynie nieruchome opatrzone.

2. Za wozy włościańskie uważają się wozy zwykłe w drągi, deski drabiny, wasągi i skrzynie ruchome zaopatrzone.

Wyłączają się od opłaty.

a. Konie dostarczane pod przejazd Dostojnych osób.

b. Działa, furgony i wozy wojskowe, oraz transporta wojskowe prowadzone końmi skarbowemi, obywatelskiemi lub włościańskiemi z gmin nakazanemi.

c. Wszelkie transporta, własność Rządową stanowiące, fury z produktami do magazynów wysyłane i wracające, świadectwami właściwych Władz zaopatrzone.

d. Osoby wojskowe w czynnéj służbie zostające, Urzędnicy cywilni jadący w obowiązkach służby końmi własnemi lub podwodami pod ich przejazd nadesłanemi, za okazaniem świadectwa lub rozkazu Władz, Xięża udający się do chorych; karawany i wozy, na których przywożone są ciała zmarłych.

e. Poczty konne i wozowe, oprócz ekstrapoczt, oraz konie ekstrapocztowe, luzem wracające.

f. Wozy i bryki prowadzące produkta do szpitali, klasztorów i zgromadzeń jałmużniczych, oraz wszelkie transporta i kommunikacje, jakie szpital Panien Miłosierdzia potrzebuje utrzymywać z powodu należącej do tegoż szpitala kępy na Wiśle.

g. Podwody i posłańcy w interesach służby Rządowéj przejeżdżający, za okazaniem paletu lub świadectwa; podwody przywożące i przewożące chorych do szpitali, aresztantów do Władz miejscowych, do Etapów i wracające z téj posługi próżno.

h. Inwentarze miejskie z paszy wracające i zaprzęgi miejscowych mieszkańców, wiozące ziemiopłody z pól własnych lub zadzierżawionych zebrane, tudzież sprzężaj w pługach i furach z nawozem idący.

i. Wozy obładowane gliną piaskiem, ziemią, i podwody na posługę szarwarkową użyte.

k. Właściciele cegielni, sprowadzający drzewo do tych zakładów oraz miejscowi mieszkańcy, sprowadzający własnemi końmi i na własną potrzebę materjały budowlane.

ŁĄKI I UPRAWA ŁĄK.

Przymioty dobréj łąki.

(Dalszy ciąg).

9. Niedogodności spodu ciągle niepomyślnego należy u łąk przez bicie rowów odtokowych usunąć, lub o ile można, całkiem znieść.

10. Łagodne wezbrania wody na łąkach i opuszczenia łąk niemi, są także warunkami ich dobroci.

11. Na dobréj łące nie znajdują się ani kamienie, ani krze, ani mchy, ni też żadne szkodliwe rośliny.

12. Wysokie drzewa na łąkach z głęboko wchodzącemi w ziemię korzeniami, szkodzą łąkom wtenczas tylko, jeżeli opadłego liścia się nie uprzątnie.

13. Są też łąki, które ogrodzić lub ogacić potrzeba; ogrodzenia tego brakować zatem nie powinno; jeżeli łąki te mają się nazywać dobremi.

14. Na dobréj łące rosną trawy i zioła jednostajnie i w równéj wysokości i w jednym téż czasie dojrzewają. Trawy powinny być oraz tego rodzaju, iżby nie ucierpiały przez zbyt niskie przycięcie. Powinny tudzież znajdować się pomiędzy niemi rośliny takie, które po skoszeniu wkrótce wyrastają i jeszcze przed jesienią wydają i roztrząsają nasienie przez co porost się zagęszcza. Na łące dobréj znajdują się tylko takie rośliny, które zwierzęta domowe chętnie jedzą.

15. Dobra łąka, osłonioną być powinna, o ile ręce ludzkie zdołają, groblami, tamami i sadzeniami, przed natarczywością powodzi i krów spozimkowych, aby na sprzęt siana bezpiecznie liczyć można.

16. Na groblach, ani blisko nich, nie powinny stać drzewa, któreby szamotane wichrami wzruszały je także i osłabiały, a obruszoną przy korzeniach ziemię woda łatwiéj podemléć i groblę uszkodziéby mogła.

17. Na łąkach nie powinno być wolno nikomu obcemu paść, gdyż wszelkie paszenie jest im szkodliwe, a obcemu wzbroniéby tego nie można.

Rośliny łąkowe.

Rosliny na łąkach rosnące są dwojakiego gatunku. Te, które mają wysokie i kolankowate źdźbło, nazywają się trawą zwierzchnią; a te które rosną i mają wiele drobnych liści, nazywają się spodnią trawą. Jeżeli zwierzchnia i spodnia trawa tworzy gęsty porost, czyli pierzynę, tedy łąki takie wydadzą plon obfity i znaczny sprzęt siana.

Dobroć roślin łąkowych jest oczywiście nader rozmaita, i dla tego dzielą się też głównie na dobre i złe rośliny łąkowe.

Rośliny łąkowe, które przydatne są do siewu, są np. następujące:

1. Dla łąk suchych.

Krwiściąg,	wiklina drobna,
biedrzeniec pospolity,	kostrzewa łąkowa,
czerwonobiała koniczyna,	psia trawa kupkowa,
koniczyna nostrzyk pospolity,	kłosówka, trawa miodowa,
koniczyna żółta,	czerwona koniczyna,
koniczyna biała, łąkowa,	sparceta,
koniczyna leżąca,	kostrzewa wysoka,
trawa wonna,	koziorożec lucerna,
złoty owies, żółtawy,	trawa wiechowa łączna,
komonika rożkowa,	stokłosa łąkowa,
cieciórka łąkowa,	lisi ogon łąkowy,
ptasia wyka,	żywica trwała,
wilczy groch,	rajgras (owies wysoki),
kłosówka owsiana,	lucerna.

2. Dla gruntu mokrego, zimnego, surowego i chudego.

Manna (gatunek kostrzewy),	wiklina wodna, mielec,
ostrzyca trzcinowa,	trawa wiechowa drobna,
stokłosa leśna,	trawa perłowa, konopka,
jaskier, żabinek,	koziorożec chmielowy, (koniczyna),
brzanka łąkowa,	
mysi ber, koci ogon.	

3. Dla wilgotnych łąk niskich, ze żyznym a nie zamokrym gruntem.

Owies kosmaty, łąkowy,	trawa wonna,
ciecierzyca łąkowa,	koniczyna czerwona,
kostrzewa łąkowa,	ptasia wyka,
wysoki owies (rajgras francuzki),	lisi ogon łąkowy,
	trawa wiechowa łączna,
złoty owies,	kostrzewa wysoka,
brzanka łąkowa,	koniczyna żółta,
koniczyna czerwonawa,	brzanka łąkowa,
groszek łąkowy,	

4. Dla gruntu glinkowego.

Lisi ogon łąkowy,
kostrzewa łąkowa,
brżanka łąkowa,
psia trawa, psi bluj,
grzebienica tęga.
wysoki owies (rajgras francuzki),
trawa miodowa, kłosówka,
czerwona i biała koniczyna.

Do roślin, które nie bardzo są pożyteczne, gdyż płasko rosną, i do tych, które są całkiem nie użyteczne a nawet szkodliwe, należą następujące.

1. Rośliny, które są drobne i płasko rosnące.

Wierzbówka, wesołek,
świetlik zębny,
gęsia stopa, przywrotnik,
kozłek dzielnopłciowy,
stokroć trwała,
świeczki, świetlik,
kluczyki, pierwiosnki,
oset,
macierzanka,
brodawnik mléczowy,
jastrzębiec,
wszelkie gatunki babki.

2. Rośliny szkodliwe i trujące.

a) Szkodliwe:

Karbieniec, (szelążek),
przymiot, (starzec),
wszelkie turzyce,
wszelkie jaskry,
wszelkie mchy,
koszczka, chwoszczka bagnista,
wszelkie ostre sity, ostrzyce,
krwawnik,
wszawiec, gnidosz,
wszelkie mlécze, i
różne sity (sitowina)

b) Trujące jadowite:

Szaleń jadowity,
szaleń jadowity, wodny,
szaleń nakrapiany,
świnia wesz,
pietraśnik wielki i mały,
niektóre gatunki zawilcu,
szczyr trwały,
strzali jad, (wilcza wiśnia),
rozsiad, (sasanka),
szaléj, lulek pospolity,
marek szerokolistny,
wyżlin większy,
kopr, giérz wodny,
mączyniec nieprewy, (świnimord),
bieluń dzięgdzierzawa, (pinderynda),
bzicha, bzdziucha, (bzducha),
purchawka, purchatka,
żabisciek,
wilżyca igliczna,
sałata jadowita, śmierdząca,
ciemierzyca śmierdząca,
naparstnica czerwona,

3. Rośliny mniéj szkodliwe.

Wrotycz pospolity,
kosasiec błotny, żółty,
jaskółcze ziele, większe,
zły mniszek,
przytulja żółta (marzanka),
mięta polna (miętkiew),
szczaw polny, szczawnik,
czechrzyca, grzebieniea,
rosiczka okrągło - i długolistna,
wełnica wytrwała,
rdest pieprzny,
lubczyk, lubistek pospolity,
niezapominka,
niedźwiedzi czosnek,
świnia pietruszeczka, (opich),
przytulja, lepczyca,
rzepik (wątrobnik),
parzydło, leślik,

Do roślin, które kwitną rychło i wydają tylko siano, ale nie potrawi po części już przy sianożęciu są przestałe, należą:

rzezucha łączna,
śniedek żółty, ptasie mléko,
jaskier mały,
jaskier trędowy, (trędownik),
taszek, (głodek),
rukiew, rzeżucha wołna,
psi fiołek,
gądziel łażący,
kozłek dzielnopłciowy,
wiele gatunków turzycy,
głodki,
bratki (wdówki),
kniat, majówka,
kminek,
rogownica,
bzducha, (blekotek),
przetacznik,
szczaw mniejszy,
kluczyki,
przymiot, (starzec),
pięćperst wiosenny,
dzwonki okrągłolistkowe,
jaskółcze ziele zwyczajne,
złotokwiat, złocień zwyczajny,
psi język, ostrzeń,
krwawnica pospolita,
wełnica wielokłoskowa,
kosasiec, mieczyk niemiecki,
kuklik (benedykta ziele),
pokrzywa głucha, czerwona; (jasnotka czerwona),
kilka gatunków storczyku,
rapunkuł, (zerwa),
krzyżownica pospolita,
szałwija łąkowa,
chaber łąkowy,
goryczka,
świętojańskie ziele, (pępownik),
komonica pospolita,
wężymord dziki.

Do roślin, które do czasu sianozbioru nie wyrosły, i które dopiero na potraw kosić można, należą:

bukwica zwyczajnaj
zajęcze uszko, (przewiercień),
dwuząb,
dzika cykorja, (podróżnik),
narduszek miękki,
ciecioreczka, (gęsia wyka),
wyżpiy, mak pienisty,
trzewiczek, obuwik,
wierzbówka kudłata,
szlachtawa (plesznik),
brodawnik jesienny (nicennica),
wstawacz szeroko i długolisciowy, (jarzmionka),
oset bezprętowy,
wrotycz pospolity,
dziewięciornik błotny,
świniak, oleśnik.
niedzwiedzia łapa.

(Dalszy ciąg nastąpi).

ROZMAITOŚCI.

Napoje otrzeźwiające.

(Dalszy ciąg).

c) *Herbatą labradorową* nazywają w północnéj Ameryce liście suszone rośliny zwanéj botanicznie *ledum palustre*, po polsku *bagienko* albo *świnia wesz*. Powszechną jest w miejscach bagnistych, w krajach północnych. W Syberji, Szwecji i Lobradorze używają jéj za napój, zamiast chińskiéj herbaty. Skład jéj chemiczny nie jest dostatecznie znany, niewiadomo téż, czy zawiera teinę. Skuteczność jéj napoju w miarę użytego jest nieszkodliwa, w większéj zaś ilości bardzo mocno orzeźwiająca a w końcu odurzająca. Zdaje się, że natura dała mieszkańcom północy tę nierównie mocniéj niżeli herbata chińska skutkującą roślinę, jako stosowną do ożywienia mniéj czułych nerwów ludności zimnych krajów.

d) *Abissyńska herbata*, pochodzi z rośliny botanicznie *catha edulis* zwanéj. Krajowcy zowią ją *kata* uprawiają i używają w okolicy Szoy jak Chińczycy herbatę, do któréj z wielu względów bardzo jest podobna. Bndowa téj rośliny, jéj przymioty i skuteczność zrobionego z niéj napoju każą domyślać się w niéj teiny. Konsumcja i uprawa katy czyli abissyńskiéj herbaty jest znaczna w północnéj Afryce. Funt tej herbaty kosztuje w Abissynji 5 kr. mk.

Prócz wymienionych, jest jeszcze bardzo wiele roślin używanych zamiast herbaty chińskiéj; żadna z nich jednak nie ma wszystkich razem przymiotów wyż wspomnionych roślin, aby mogła zastąpić herbatę chińską, żadna też wreszcie nie bywa uprawianą na tak wielkiéj przestrzeni kraju jak poprzednie rośliny.

W przybliżeniu można przyjąć, że cała konsumcja

herbaty chińskiéj wynosi	22,400,000	centnarów
yerba maty	220,000	„
kawy	6,000,000	„
cykorji	8,000,000	„
kakaowego ziarna . .	1,000,000	„

razem przeto więcój niżeli 30 miljonów surowych płodów roślinnych, które w stanie pokrzepiających napojów używane bywają. Ludność która codziennie używa tych napojów rozdziela się następującym sposobem:

Herbatę chińską piją Chińczycy, Rosjanie, Tatarzy, Anglicy, Holendrzy, mieszkańcy północnej Ameryki, razem około 500 miljonów ludzi.

Herbatę paragwajską czyli yerba mate, Peruwianie, Paragwajanie, Brazylijczykowie, i t. d. razem około 10 miljonów ludzi.

(Dalszy ciąg nastąpi).

TAKSA MIĘSA.

na miesiąc Maj 1855 rok.

I. WOŁOWINA.	Cena Rsr.	Cena kop.		Cena Rs.	Cena kop.
Mięsa wołowego funt	—	$7\frac{1}{2}$	Schabu funt	—	8
„ krowiego lub z bukatów	—	7	Słoniny świeżéj funt	—	$14\frac{1}{2}$
Polędwicy funt	—	15	„ wędzonéj funt	—	18
Łoju czystego pud.	3	66	Sadła świeżego funt . . . . ,	—	18
Łoju funt	—	9	Szmalcu topionego funt	—	22
II. WIEPRZOWINA.			III. BARANINA.		
Wieprzowiny ze skórą funt . .	—	9	Baraniny funt	—	—

TAKSA MIĘSA KOSZERNEGO.

Wołowiny funt po kop. $12\frac{1}{2}$ ‖ Cielęciny funt po kop. —

TAKSA BUŁEK CHLEBA PSZENNEGO I ŻYTNIEGO.

na miesiąc Maj 1855 rok.

BUŁKI I CHLEBA PSZENNEGO.	CENA jednego funta Kop. srebr.
a) Bułki mątowej	$10\frac{1}{2}$
b) Strucli montowej	$10\frac{1}{8}$
c) Bułki z mąki pośledniejszéj	$4\frac{1}{2}$
d) Strucle z takiejże mąki	$4\frac{1}{2}$
e) Chleba stołowego z takiejże mąki . . . . . . , . . .	$4\frac{1}{2}$
CHLEBA ŻYTNEGO PYTLOWEGO oraz CHLEBA Z MĄKI MŁYNA PAROWEGO.	4
CHLEBA RAZOWEGO.	$2\frac{1}{2}$

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1855 roku.		ŻĄDAJĄ Rs.	ŻĄDAJĄ kop.	DAJĄ Rs.	DAJĄ kop.
MONETY.					
Pół-Imperyały		—	—	5	$38\frac{1}{2}$
Hollenderskie dukaty nowe		—	—	—	—
PAPIERY.					
Obligi skarbowe 4-proc. za 100 rs. oprócz kuponu . . .		77	41	—	—
Listy zast. białe II okresu (oprocz kuponu) za 100 zł. . .		—	—	15	22
„ „ „ III „ „ „ za 15 rs. . .		15	$18\frac{1}{2}$	15	16
„ „ Serye wylosowane		—	—	—	—
Obligacye cząstkowe na 500 zł. oprócz kuponu		—	—	—	—
Certyfikaty Banku lit. B. na 200 zł. bez procentu. , . .		—	—	—	—
Dowody Kom. Centr. Likwid. za 100 zł.		—	—	—	—
Nowa rosyjska pożyczka z r. 1854 oprócz kuponu , . .		92	—	—	—
WEXLE.					
Berlin 100 talarów	2 m.	100	20	100	5
Gdańsk 100 tal.	2 m.	—	—	—	—
Hamburg 300 BMk.	2 m.	150	—	149	55
Londyn 1 funt sterl.	3 m.	6	64	6	61
Petersburg 100 rs.	1 m.	—	—	99	50
Paryż 300 franków	2 m.	79	50	79	20
Wiedeń 150 złr.	1 m.	80	10	—	—
Wrocław 100 tal.	2 m.	—	—	—	—

Wartość Kuponu bieżącego od Obligów skarbowych rs. — kop. $34\frac{4}{9}$

„ „ „ od Listów zastawnych kop. $21\frac{1}{2}$

Nowa rossyjska pożyczka rs. — kop. $20\frac{7}{18}$.

W drukarni J. Unger.—Wolno drukować.—W Warszawie dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1855 roku.— Starszy Cenzor, sekretarz kolegialny . T. Hertz